

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบบรรยายเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ โดยมุ่งศึกษาถึงประวัติความเป็นมา สถานปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาจากประชากรโดยจำแนกดังนี้

1. อธิการบดี หรือรองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ หรือตำแหน่งอื่นที่ทำหน้าที่เหมือนฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันละ 1 คน จำนวน 20 คน
2. ผู้ติดต่อ/ประสานงานหรือรับผิดชอบเกี่ยวกับโครงการความร่วมมือทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ โครงการละ 1 คน รวม 186 คน ในการตอบแบบสำรวจและแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารเพื่อวิเคราะห์ประวัติความเป็นมาของความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ
2. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางวิชาการและสร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้นเพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหาร คืออธิการบดีหรือรองอธิการบดีของมหาวิทยาลัย/สถาบันที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิเทศสัมพันธ์ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา แนวนโยบาย แนวปฏิบัติ ปัญหาอุปสรรค แนวโน้ม ข้อเสนอแนะในการช่วยพัฒนาความร่วมมือตลอดจนความต้องการที่

จะให้ทบวงมหาวิทยาลัยช่วยเหลือและสนับสนุนเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ ซึ่งแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์
- ส่วนที่ 2 นโยบายเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ

3. แบบสำรวจ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางวิชาการ และนำเครื่องมือของ ดร.สเวียเชค มาปรับปรุงและเพิ่มเติมเพื่อให้เหมาะสม ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาประวัติความเป็นมาของความร่วมมือทางวิชาการ สภาพปัจจุบันของความร่วมมือทางวิชาการ ค่าใช้จ่ายและแหล่งของเงินทุนที่สนับสนุนความร่วมมือทางวิชาการ แบบสำรวจแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

- ส่วนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาไทย
- ส่วนที่ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ
- ส่วนที่ 3 รายละเอียดเกี่ยวกับข้อตกลง/สัญญา ความร่วมมือทางวิชาการ
- ส่วนที่ 4 รายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและแหล่งของเงินทุน

4. แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางวิชาการ และสร้างแบบสอบถามขึ้นเอง เพื่อถามความคิดเห็นของผู้ติดต่อ/ประสานงานหรือผู้รับผิดชอบโครงการความร่วมมือทางวิชาการ โดยครอบคลุมเนื้อหา ประโยชน์/คุณค่า ความพอใจ ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือทางวิชาการ ตลอดจนข้อเสนอแนะที่ช่วยพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกับสถาบันอุดมศึกษา

ต่างประเทศ การรวบรวมคัดเลือกเอกสาร พิจารณาถึงความเชื่อถือได้ และความถูกต้องของเอกสารแต่ละฉบับโดยเกณฑ์พิจารณาประกอบด้วยเกณฑ์ 2 ประการ คือ

1. เกณฑ์ภายนอก (External criticism) ซึ่งมุ่งพิจารณาที่มาของเอกสารผู้เขียนเอกสารนั้น
2. เกณฑ์ภายใน (Internal criticism) ซึ่งมุ่งพิจารณาถึงการสื่อความหมายของเอกสารว่าชัดเจนเพียงใด

เกณฑ์ภายนอกจะพิจารณาเรื่องต่าง ๆ 5 เรื่องคือ

1. แหล่งที่มาของเอกสาร เป็นแหล่งปฐมภูมิหรือทุติยภูมิและเป็นแหล่งที่เชื่อถือได้หรือไม่
2. ใครเป็นผู้เขียนเอกสาร
3. เป็นเอกสารต้นฉบับ ฉบับคัดลอก หรือฉบับปรับปรุง ถ้าเป็นฉบับคัดลอกหรือฉบับแก้ไขได้มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นหรือไม่และสามารถสืบค้นหาแหล่งอ้างอิงได้หรือไม่
4. เอกสารนั้นเผยแพร่เมื่อไร
5. เอกสารนั้นมีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่อย่างไร

สำหรับแบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ รวมทั้งเครื่องมือของ ดร. สเวียเชค มาวิเคราะห้ในรายละเอียดและปรับปรุงให้เหมาะสม เพื่อให้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
2. ศึกษาข้อมูลที่ได้และนำมาสร้างเป็นข้อคำถามตามแนววัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาทางานวิจัย
3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) และภาษา เพื่อให้เครื่องมือครอบคลุมและเหมาะสม โดยมีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ดังรายนามในภาคผนวก
4. นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากร คือแบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 คน แบบสำรวจและ

แบบสอบถามจำนวน 15 คน เพื่อหาข้อบกพร่องด้านภาษาของเครื่องมือและนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8914

5. ปรับปรุงเครื่องมือด้านภาษาแล้วจึงนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ คือ

1. ผู้วิจัยรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประวัติของความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศจากแหล่งข้อมูลปัจจุบันโดยตรงทั้ง 20 สถาบัน ทบวงมหาวิทยาลัย หน่วยงานองค์การระหว่างประเทศ เช่น มูลนิธิการศึกษาไทยอเมริกัน ยูเนสค สำนักข่าวสารญี่ปุ่น สำนักข่าวสารอเมริกัน และสถานเอกอัครราชทูตประเทศต่าง ๆ เป็นต้น โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกเอกสารดังที่กล่าวมาแล้ว เอกสารต่าง ๆ ได้แก่ รายงานประจำปี รายงานการครบรอบการก่อตั้งสถาบัน รายงานการประชุม หนังสือโต้ตอบทางราชการ และเอกสารข้อตกลง/สัญญา เป็นต้น
2. การสัมภาษณ์ อธิการบดี/รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้ออกไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง บันทึกคำสัมภาษณ์ลงในเทปและนำคำให้สัมภาษณ์มาสรุปเป็นข้อความตามประเด็นสำคัญ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. แบบสำรวจและแบบสอบถาม ได้รับความร่วมมือจากทบวงมหาวิทยาลัยในการส่งแบบทั้งสองไปยังมหาวิทยาลัย/สถาบันของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือสถาบันต่าง ๆ ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อตกลง/สัญญาความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ โดยจัดทำแบบสำรวจและแบบสอบถามและนำส่งคืนไปยังทบวงมหาวิทยาลัย แบบสำรวจและแบบสอบถามได้ส่งไปยังมหาวิทยาลัย/สถาบัน จำนวนแบบละ 350 ฉบับ เพื่อแจกจ่ายไปยังผู้ติดต่อ/ประสานงานหรือรับผิดชอบเกี่ยวกับโครงการร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัย/สถาบันได้จัดทำแบบสำรวจและแบบสอบถามและรวบรวมส่งคืนทบวงมหาวิทยาลัย แบบทั้งสองที่มหาวิทยาลัย/สถาบันได้ส่งคืนมา โดยเป็นแบบสำรวจจำนวน 186 ฉบับ และแบบสอบถามจำนวน 183 ฉบับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสำรวจและแบบสอบถามที่มหาวิทยาลัย/สถาบันของรัฐสังกัด
ทบวงมหาวิทยาลัยส่งกลับคืนมา

ชื่อมหาวิทยาลัย/สถาบัน	จำนวนแบบสำรวจ	จำนวนแบบสอบถาม
1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	27	27
2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	17	17
3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	15	15
4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	36	36
5. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	1	1
6. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	19	16
7. มหาวิทยาลัยนเรศวร	-	-
8. มหาวิทยาลัยบูรพา	1	1
9. มหาวิทยาลัยมหิดล	13	13
10. มหาวิทยาลัยรามคำแหง	11	11
11. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	12	12
12. มหาวิทยาลัยศิลปากร	4	4
13. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	8	8
14. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	3	3
15. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	-	-
16. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้	6	6
17. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	2	2
18. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ	2	2
19. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า- เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	8	8
20. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1	1
รวม	186	183

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้ความเรียงประกอบการบรรยาย
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจด้วยการหาค่าร้อยละ
3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

การกำหนดค่าในแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าแบบประมาณค่าของแบบสอบถามดังนี้

- ค่าคะแนน 5 หมายถึง มากที่สุด
- ค่าคะแนน 4 หมายถึง มาก
- ค่าคะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง
- ค่าคะแนน 2 หมายถึง น้อย
- ค่าคะแนน 1 หมายถึง น้อยมากหรือไม่มีเลย

การแปลค่าของมาตราส่วนประมาณค่า

การแปลค่าของแบบประมาณค่าของแบบสอบถาม ได้กำหนดความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์การแบ่งของ ประคอง กรรณสูต ดังนี้

1. ประโยชน์/คุณค่า

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	4.5-5.00	หมายความว่า มีประโยชน์/คุณค่า มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	3.5-4.49	หมายความว่า มีประโยชน์/คุณค่า มาก
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	2.5-3.49	หมายความว่า มีประโยชน์/คุณค่า ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.5-2.49	หมายความว่า มีประโยชน์/คุณค่า น้อย
ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.00-1.49	หมายความว่า มีประโยชน์/คุณค่า น้อยมาก

หรือไม่มีเลย

2. ความพอใจ

- ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.5-5.00 หมายความว่า มีความพอใจมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.5-4.49 หมายความว่า มีความพอใจมาก
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.5-3.49 หมายความว่า มีความพอใจปานกลาง
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.5-2.49 หมายความว่า มีความพอใจน้อย
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.49 หมายความว่า มีความพอใจน้อยมากหรือ
 ไม่มีเลย

3. ปัญญา/อุปสรรค

- ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.5-5.00 หมายความว่า มีปัญญา/อุปสรรคมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.5-4.49 หมายความว่า มีปัญญา/อุปสรรคมาก
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.5-3.49 หมายความว่า มีปัญญา/อุปสรรคปานกลาง
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.5-2.49 หมายความว่า มีปัญญา/อุปสรรคน้อย
 ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.49 หมายความว่า มีปัญญา/อุปสรรคน้อยมาก
 หรือ ไม่มีเลย

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัย และวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง และความเรียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย